

OBJASŇOVÁNÍ PŘÍČIN A OKOLNOSTÍ PRACOVNÍCH ÚRAZŮ A JINÝCH NEHODOVÝCH UDÁLOSTÍ

**Metodická pomůcka pro zaměstnavatele a osoby pověřené
zaměstnavatelem k objasňování příčin a okolností
pracovních úrazů, havárií, poruch technických zařízení
a technických příčin průmyslových otrav a nemocí
z povolání**

BEZPEČNÝ PODNIK

© Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., 2007

Pořizování dotisků a kopií publikace nebo jejích částí je dovoleno jen se souhlasem VÚBP, v.v.i.

ISBN 978-80-86973-39-5

Obsah

	strana
Úvod	4
1 Pojmy	5
1.1 Pracovní úraz	5
1.2 Provozní nehoda (havárie)	6
1.3 Porucha technického zařízení	7
1.4 Průmyslová otrava	7
1.5 Nemoc z povolání	7
2 Okolnosti a příčiny vzniku nehodové události	7
3 Zavinění	8
4 Příčiny a zavinění nehodových událostí	10
5 Předstírání pracovního úrazu	10
6 Objasňování nehodových událostí	11
6.1 Orgány činné v trestním řízení	11
6.2 Orgány inspekce práce	11
6.3 Orgány státního požárního dozoru	11
6.4 Odborové organizace	12
7 Právní úprava povinností a práv při zjišťování příčin nehodové události zaměstnavatelem	12
8 Důkazy a dokazování	13
8.1 Důkazní prostředek	14
8.2 Dělení důkazů	14
9 Dokumentace	14
10 Zajištění místa nehodové události	15
10.1 Místo nehodové události	15
10.2 Neodkladná opatření	15
10.3 Postup při zajištění místa nehodové události	16
10.4 Ukončení zajištění místa nehodové události	16
11 Postup při objasňování okolností a příčin nehodové události	17
12 Metody vyhledávání důkazů a způsob jejich zajištění	17
13 Ohledání místa nehodové události	17
13.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	18
13.2 Chování na místě nehodové události	18
13.3 Zásady ohledání	18
13.4 Postup při ohledání	19
13.5 Dokumentace ohledání	19
13.6 Zaměření ohledání	21
13.7 Zajištění stop z místa nehodové události	22
14 Listinné a věcné důkazy	22
14.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	23
15 Výsledky osob	23
15.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	23
15.2 Taktika výsledku	24
15.3 Dokumentace výpovědi	27

15.4 Zaměření výsledku	27
15.5 Spolupracovníci původce, případně obsluha stroje nebo zařízení	29
15.6 Poškozený	29
16 Konfrontace	29
16.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	29
17 Prověрка výpovědi na místě	30
17.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	30
18 Vyšetřovací pokus	30
18.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	30
19 Rekonstrukce	31
19.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	31
20 Účast znalce na objasnění okolností a příčin nehodové události	31
20.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu	32
21 Analýza zjištěných skutečností a vyhodnocení výsledků objasňování nehodové události	32
Literatura	33
Příloha č. 1 Co je třeba zjišťovat?	
Příloha č. 2 Okolnosti nehodové události	

Úvod

Pracovní úrazy, havárie, poruchy technických zařízení, průmyslové otravy a nemoci z povolání (dále „nehodové události“) jsou dosud objektivním jevem každé, i značně vyspělé společnosti.

Vyhledávání a odstraňování, nebo alespoň minimalizace rizik, je účinnou cestou ke snížení výskytu nehodových událostí. Jedním z cenných zdrojů informací pro prevenci rizik a tedy i nehodových událostí je analýza příčin a okolností nehodových událostí, ke kterým již došlo. Za takový jev považuje i zákonodárce, když povinnost zaměstnavatele objasnit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu a přijmout opatření, aby se úrazy již neopakovaly, povýšil na povinnost zákonnou¹. I když zákonem je zaměstnavateli uloženo zjišťovat příčiny a okolnosti pouze pracovních úrazů, a to úrazů vlastních zaměstnanců, je v jeho zájmu, aby zjišťoval i příčiny a okolnosti úrazů jiných osob, které se na jeho pracovišti zdržovaly, ať už to jsou zaměstnanci jiných zaměstnavatelů, exkurze, návštěvy apod., a také okolnosti a příčiny ostatních nehodových událostí, aniž by při nich došlo ke škodě na životě, zdraví nebo majetku, nebo „jen“ k ohrožení těchto hodnot. I takové nehody, nebo „skoronehody“, mohly končit následkem na majetku nebo na zdraví, a jen shodou okolností se tak nestalo. Jsou proto, za předpokladu řádného zjištění okolností a příčin, rovněž cenným zdrojem informací pro účinnou prevenci. To platí i okolnostech a příčinách úrazů jiných osob na pracovištích zaměstnavatele.

Ukládá-li zákon zaměstnavateli povinnost objasnit příčiny a okolnosti pracovního úrazu, neznamená to, že bude zaměstnavatel tuto činnost vždy provádět osobně. Může tímto úkolem pověřit některého ze svých zaměstnanců, resp. najmout externího pracovníka nebo službu, zabývající se touto činností (dále „pověřená osoba“). Vždy by to měl být ale někdo, kdo je s problematikou objasňování nehodových událostí alespoň teoreticky obeznámen. Rozhodně nemůže zaměstnavatel pověřit objasňováním příčin a okolností pracovních úrazů zaměstnance, který byl zvolen jako zástupce zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo zaměstnance, který byl k účasti na objasňování příčin a okolností úrazu pověřen odborovou organizací. Jednalo by se o střet zájmů, neboť obě tyto osoby stojí na straně poškozeného. Zaměstnavatel je povinen umožnit zástupci zaměstnanců pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo odborové organizaci účast při objasňování příčin a okolností pracovního úrazu. Těmto subjektům musí zaměstnavatel vznik pracovního úrazu oznámit². Zaměstnavatel by měl pověřit objasňováním nestrannou osobu, tedy osobu, která nemůže mít zájem na výsledku šetření. Výsledky objasňování by mohlo zmařit např. kdyby zaměstnavatel pověřil objasňováním úrazu toho, kdo by mohl mít na okolnostech vzniku úrazu nějaký, byť nepřímý podíl (např. nadřízený poškozeného, který jej měl informovat o použití osobních ochranných pracovních prostředků a neučinil tak), případně blízký osobní vztah k účastníkům nehodové události.

Pracovní úraz jako právní událost zakládá ve svém důsledku mnohé právní nároky i povinnosti poškozenému, osobám jemu blízkým, zaměstnavateli, pojistiteli a dalším. Všechny tyto osoby mají zájem na objasnění příčin úrazu a na posouzení, zda se jedná o úraz pracovní či nikoli. Je přirozené, že na straně poškozeného bude zájem o výsledek šetření příznivý pro něj, na straně zaměstnavatele nelze vyloučit zájem o výsledek opačný. Tomu je možno čelit jedině objektivním objasněním okolností a příčin úrazu pomocí ověřitelných a správně zajištěných důkazů.

¹ § 105 odst. 1 zák. č. 262/2005 Sb., zákoník práce

² § 3 odst. 1 písm. b) odst. 2 písm. b) nařízení vlády č. 494/2001 Sb., kterým se stanoví způsob evidence, hlášení a zasílání záznamu o úrazu, vzor záznamu o úrazu a okruh orgánů a institucí, kterým se ohlašuje pracovní úraz a zasílá záznam o úrazu.

U řady nehodových událostí je zjištění příčiny snadné, příčina je zřejmá na první pohled, není třeba přistupovat ke složitému zjišťování příčin s použitím metod, které popisuje tato pomůcka. Složitost zjišťování příčin nehodových událostí nebývá přímo úměrná způsobenému následku (zranění). Někdy i banální podvrtnutí kotníku může znamenat složité objasňování, objeví-li se např. rozpor, zda ke zranění došlo na pracovišti nebo cestou do zaměstnání. Jindy je zjištění příčiny znesnadněno nebo zcela znemožněno náhodně, nepozorností nebo i úmyslně způsobenými změnami na místě nehodové události, případně likvidací či pozměněním důkazních prostředků.

Zvláště důkladně je třeba objasnit příčiny nehodových událostí, při kterých došlo k těžké újmě na zdraví nebo k usmrcení osob, resp. k značné škodě na majetku. V těchto případech provede šetření příčin, ale zejména zavinění orgán činný v trestním řízení za aktivní účasti zaměstnavatele. Zde je třeba poznamenat, že šetření orgány činnými v trestním řízení, případně orgány inspekce práce nebo státního požárního dozoru, nezabývá zaměstnavatele zákonné povinnosti zjistit příčiny a okolnosti pracovního úrazu. Výsledky šetření uvedených orgánů může pro vlastní šetření přiměřeně použít. Zjednodušeně řečeno, je postup zaměstnavatele při šetření zaměřen na zjištění příčin a okolností nehodové události, zatímco orgány činné v trestním řízení hledají a usvědčují viníka (pachatele), a orgány inspekce práce zjišťují porušení předpisů, upravujících bezpečnost a ochranu zdraví při práci.

Ke zjišťování příčin a okolností nehod nelze přistupovat formálně, jen tak, aby bylo učiněno zadost liteře zákona. Pouze objektivně zjištěná příčina nehody je relevantní pro dosažení cíle objasňování příčin úrazu. Dosáhnout objektivního výsledku šetření není věcí snadnou a ne vždy se podaří příčinu zjistit.

Cílem vydání této pomůcky je vybavit pověřené osoby informacemi a metodami, které jim pomohou objasnit okolnosti a příčiny nehodových událostí pomocí ověřených metod. Důkazy o okolnostech a příčinách nehodových událostí, vyhledané a zajištěné (dokumentované) v souladu se zásadami zde uvedenými, budou významné pro rozhodování při posuzování nehody, ale mohou být použitelné jako listinné důkazy v případném řízení před soudem.

1 Pojmy

1.1 Pracovní úraz

Je třeba rozlišovat pojmy „úraz“ a „pracovní úraz“.

Pojem „úraz“ je kategorií zdravotní a je definován jako zevní událost působící na organismus náhle nebo poměrně krátkou, určitým časem vymezenou dobu a mající za následek poruchu zdraví poškozené osoby³. Porucha zdraví je účinkem a úraz je formou způsobení tohoto účinku.

Obdobně je vymezen úraz pracovní, pokud úraz zaměstnanec utrpěl při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi. Pojem „pracovní úraz“ je kategorií právní, neboť je-li úraz zaměstnance uznán jako úraz pracovní, nese sebou určitá práva a povinnosti poškozeného a zaměstnavatele, případně dalších subjektů.

V pracovněprávních předpisech není pojem „pracovní úraz“ definován. Definici najdeme v zákoně č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění zaměstnanců:

---

³ Tesař, J.: Soudní lékařství, Avicenum, Praha 1976, str. 537.

„§ 10

Pracovní úraz

(1) Pracovním úrazem se rozumí poškození zdraví nebo smrt, které byly zaměstnanci způsobeny nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů nebo vlastní tělesné síly při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním.

(2) Plněním pracovních úkolů je výkon pracovních povinností, jiná činnost vykonávaná na příkaz zaměstnavatele a činnost, která je předmětem pracovní (služební) cesty. Jde-li o zahraniční pracovní (služební) cestu, rozumí se jí doba pracovní (služební) cesty z České republiky do zahraničí, ze zahraničí do České republiky a doba pracovní (služební) cesty v zahraničí. Plněním pracovních úkolů je též činnost konaná pro zaměstnavatele na podnět odborové organizace, rady zaměstnanců, zástupce pro oblast bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nebo ostatních zaměstnanců, popřípadě i činnost konaná pro zaměstnavatele z vlastní iniciativy, pokud k ní zaměstnanec nepotřebuje zvláštní oprávnění nebo ji nekoná proti výslovnému zákazu zaměstnavatele, jakož i dobrovolná výpomoc organizovaná zaměstnavatelem.

(3) V přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů jsou úkony potřebné k výkonu práce a úkony během práce obvyklé nebo nutné před počátkem práce nebo po jejím skončení a úkony obvyklé v době přestávky na jídlo a oddech konané v objektu zaměstnavatele. Takovými úkony však nejsou cesta do zaměstnání a zpět, stravování, ošetření, popřípadě vyšetření ve zdravotnickém zařízení, ani cesta k nim a zpět, pokud není konána v objektu zaměstnavatele. Lékařské prohlídky, očkování, vyšetření a diagnostické zkoušky, kterým se zaměstnanec musí podrobit podle pracovních předpisů, ošetření při první pomoci a cesta k nim a zpět jsou úkony v přímé souvislosti s plněním pracovních úkolů. Cestou do zaměstnání a zpět se rozumí cesta z místa zaměstnancova bydliště (ubytování) do místa vstupu do objektu zaměstnavatele nebo na jiné místo určené k plnění pracovních úkolů a zpět; u zaměstnavatelů v lesnictví, zemědělství a stavebnictví také cesta z bydliště na určené shromaždiště a zpět.

(4) Cesta z obce bydliště zaměstnance na pracoviště nebo do místa ubytování v jiné obci, která je cílem pracovní cesty, pokud není současně obcí jeho pravidelného pracoviště, a zpět se

posuzuje jako nutný úkon před počátkem práce nebo po jejím skončení.

(5) Jako pracovní úraz se posuzuje též úraz, který zaměstnanec utrpěl pro plnění pracovních úkolů.“

1.2 Provozní nehoda (havárie)

Za provozní nehodu (havárii) se považuje událost, kterou byly vážně ohroženy životy a zdraví osob, nebo provoz, popřípadě rozvoj organizace, nebo kterou byla na majetku organizace způsobena značná škoda.

1.3 Porucha technického zařízení

Při poruše technického zařízení dochází ke škodě na zařízení nedosahující značné škody. Nemusí dojít ani k ohrožení života nebo zdraví, ani k ohrožení provozu.

1.4 Průmyslová otrava

Průmyslovou otravou je poškození organismu s celkovými příznaky i s příznaky postižení jednotlivých orgánů působením chemické škodliviny, která se vyskytuje v pracovním prostředí.⁴

Akutní otravou je důsledek jednorázové nebo krátkodobé expozice. Chronickou otravou je důsledek dlouhodobé expozice.

1.5 Nemoc z povolání

Nemoc z povolání je taková nemoc, která vznikla u zaměstnance, který je při práci opakovaně nebo dlouhodobě vystaven působení škodlivých látek nebo jiných faktorů (fyzikálních, chemických, biologických), a která je uvedena v seznamu nemocí z povolání, vydaném zvláštním právním předpisem⁵.

2 Okolnosti a příčiny vzniku nehodové události

Nehodová událost je důsledkem jevů vyvolaných okolnostmi, které působily v době jejího vzniku. Takovými okolnostmi jsou zejména okolnosti vyplývající z:

- **lidského faktoru** – odborná způsobilost, zdravotní způsobilost, znalost předpisů BOZP, dodržování předpisů BOZP, použití osobních ochranných pracovních prostředků, okamžitý fyzický stav, okamžitý psychický stav, úmyslné jednání, verbální/nonverbální komunikace;

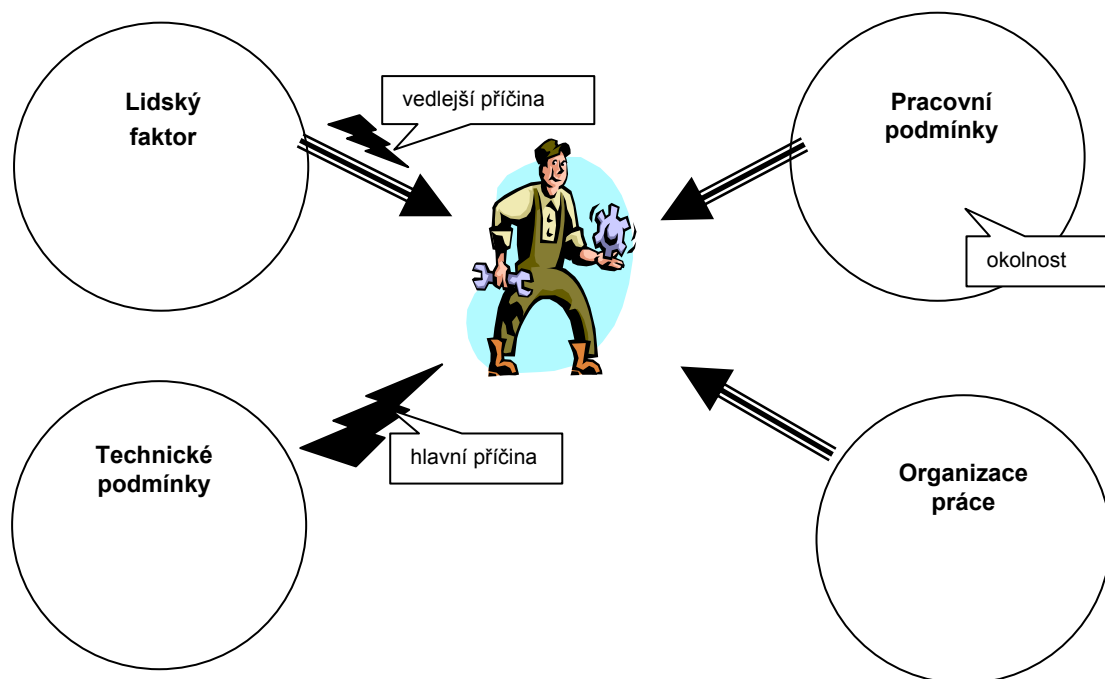
⁴ Vanžura, Z., Janoušek, M., Machač, D.: Bezpečná práce s jedmi a s látkami škodlivými pro zdraví, Práce 1976, str. 8.

⁵ Nařízení vlády č. 290/1995 Sb., kterým se stanoví seznam nemocí z povolání.

- **pracovních podmínek** - objemové a dispoziční řešení pracoviště (pracovního místa), mikroklimatické podmínky, hluk, vibrace, osvětlení, viditelnost, kvalita ovzduší, nebezpečná látka, pořádek na pracovišti, mezilidské vztahy;
- **technických podmínek** – bezpečnostní zařízení, technická závada, ergonomické uspořádání, ovládací prvky, instalace, prostorové poměry, pomůcky, nářadí, nástroje, provozní surovina;
- **organizace práce** – místo nehody, typ činnosti, osamocený zaměstnanec, forma pracovní doby, příkaz k práci, pracovní postup, přestávky v práci, nepřetržitý odpočinek mezi dvěma směnami, pracovní tempo, koordinace činností, poskytnutí osobních ochranných pracovních prostředků, značky a signály, školení BOZP, kontrola/dozor/dohled.

Působení okolností vzniku nehody

Ke zjištění příčiny (příčin) nehodové události je třeba napřed poznat okolnosti, které vedly ke škodlivému následku (nehodové události), škodlivý následek způsobily nebo jej umožnily. Cílem objasňování příčin je hledání (nalezení) příčinného vztahu mezi jevem, který vyvolala okolnost, a následkem. Tak např. bude příčinný vztah mezi porušením předpisu o bezpečnosti práce zaměstnancem, kterému je uloženo nosit ochrannou přilbu a zraněním hlavy, kterému by nošení přilby zabránilo, a nepůjde o příčinný vztah mezi porušením povinnosti a následkem v případě, že zaměstnanci, který nemá přilbu, ač je povinen ji nosit, padající předmět pohmoždí nohu.

Ne vždy je příčina nehodové události jen jedna. Mimo příčinu hlavní (přímou), která měla rozhodující podíl na vzniku nehodové události, se na vzniku nehodové události mohou podílet i příčiny vedlejší (nepřímé), tedy takové, které nehodovou událost přímo nezpůsobily, ale k jejímu vzniku přispěly. Dojde-li například k nehodové události, způsobené motorovým vozíkem, který při jízdě nepřiměřenou rychlostí po dílenské komunikaci dostal smyk na olejové skvrně, vzniklé na komunikaci neopatrností při opravě stroje, bude hlavní příčinou v tomto případě nepřiměřená rychlost, vedlejší příčinou pak olejová skvrna.

Pro účinnou prevenci rizik je třeba zjistit všechny příčiny, které se, byť částečně, na vzniku nehodové události podílely, neboť i odstranění vedlejší příčiny přispěje k tomu, že k podobné nehodové události již nedojde.

3 Zavinění

I když účelem objasňování nehodových událostí není zjištění osoby, která vznik nehodové události, bez ohledu na zavinění, způsobila (dále „původce“), ale zjištění příčin a okolností, které k nehodové události vedly, nelze se osobě původce při objasňování zcela vyhnout. Znalost původce, který způsobil škodu (na zdraví nebo na majetku) je pro zaměstnavatele důležitá zejména pro řízení o náhradě škody a pro jednání s pojistitelem, u kterého je zaměstnavatel pojištěn pro případ odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu⁶. Právě z osobnosti a osobních poměrů původce mnohdy příčiny nehodové události pramení a je třeba je poznat.

Došlo-li zaviněným jednáním druhé osoby k poškození zdraví nebo k majetkové škodě, je zásadně povinností orgánů činných v trestním řízení, aby pachatele zjistili. Výsledek takového jednání může pro uplatnění svých práv využít i zaměstnavatel.

Zavinění je právní naukou definováno jako vnitřní, psychický vztah jednatelů k jeho vlastnímu protiprávnímu jednání a k výsledku tohoto jednání. Je založeno jednak na prvku poznání, spočívajícího ve vědomosti a předvídání určitého výsledku, jednak na prvku vůle, spočívajícího v tom, že subjekt projevuje svou vůli tím, že něco chce, ale také tím, že je s něčím srozuměn. Na různé kombinaci obou prvků a stupňů jejich intenzity jsou založeny různé formy a stupně zavinění.

Zavinění rozlišujeme úmyslné (dolus) a nedbalostní (culpa):

- a) **úmysl přímý** - jednatel věděl, že škodu způsobí a chtěl ji způsobit,
- b) **úmysl nepřímý** - jednatel věděl, že škodu může způsobit a byl s tímto důsledkem srozuměn,
- c) **nedbalost vědomá** - jednatel věděl, že může způsobit škodu, a bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že ji nezpůsobí,
- d) **nedbalost nevědomá** - jednatel nevěděl, že může způsobit škodu, ač o tom vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl či mohl.

Pro srozumitelnost několik příkladů:

ad a) úmysl přímý

Zaměstnanec A.B. založil ze msty k zaměstnavateli v dílně požár s úmyslem způsobit zaměstnavateli značnou škodu na majetku – A.B. věděl, že škodu na majetku způsobí a chtěl ji způsobit.

ad b) úmysl nepřímý

⁶ Vyhláška Ministerstva financí č. 125/1993 Sb., kterou se stanoví podmínky a sazby zákonného pojištění odpovědnosti zaměstnavatele při pracovním úrazu nebo nemoci z povolání.

Stejně byl motivován případ, kdy zaměstnanec B.C. s úmyslem poškodit majetek zaměstnavatele, založil požár v dílně, kde se pracovalo s vysoce explozivními látkami a v době založení požáru zde pracovalo několik dělníků. Ihned po vzniku požáru došlo k mohutné explozi, při které několik dělníků utrpělo těžkou újmu na zdraví – B.C. sice útočil na majetek, ale věděl, že přitom může způsobit škodu na zdraví osob a byl s tím srozuměn.

ad c) nedbalost vědomá

Mistr C.D. v truhlářské dílně nařídil zaměstnanci práci na kotoučové pile, i když věděl, že z pily byl demontován ochranný kryt. V důsledku toho utrpěl zaměstnanec částečnou amputaci pravé ruky. – C.D. věděl, že může způsobit škodu, a bez přiměřených důvodů spoléhal na to, že ji nezpůsobí.

ad d) nedbalost nevědomá

Stavbyvedoucí D.E. po chybném zaměření stanovil trasu výkopu na staveništi a nařídil provést výkop. Při provádění výkopu jeden z kopáčů narušil kabel VN a přitom utrpěl smrtelný úraz elektrickým proudem. – D.E. nevěděl, že může způsobit škodu, ač o tom vzhledem k okolnostem a svým osobním poměrům vědět měl či mohl.

V problematice pracovních úrazů a havárií se budeme setkávat nejčastěji s případy nedbalosti, ať už vědomé nebo nevědomé.

Zaviněné jednání není spatřováno jen v tom, že jednající subjekt něco konal. Takové jednání se může projevit i v opomenutí. To platí pro úmyslnou i nedbalostní formu zavinění. Tak např. zaviněným nedbalostním jednáním bude, když jednající způsobí havárii jeřábu tím, že začne zvedat břemeno, zasypané zeminou (konal). Zaviněným nedbalostním jednáním bude, když jednající nezakryje otvor do jímký na frekventované komunikaci (opomenul).

4 Příčiny a zavinění nehodových událostí

Nehodové události, zejména pracovní úrazy, vznikají jako důsledky porušení povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, nebo porušení předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci. Jejich hlavní příčinou bývá nekázeň, lajdáctví, přehnané rutinerství, neopatrnost a lehkomyšlnost, zejména při vědomém nepoužívání osobních ochranných pracovních prostředků a pod. Zanedbatelný není ani vliv alkoholu nebo jiných návykových látek. Se strany zaměstnavatele pak jde často o špatnou organizaci práce, nedostatečnou kontrolu dodržování předpisů o bezpečnosti a ochraně zdraví při práci, nedostatečnou údržbu a obnovu technického zařízení a vybavení pracoviště, nedostatečné vymezení pracovního místa a další příčiny.

Způsobit nehodovou událost může každá osoba, zařazená do pracovního procesu nebo zdržující se na pracovišti. Původce má v průběhu objasňování nehodové události zájem na tom, aby nebyla zjištěna pravá příčina nehodové události, nebo aby nehodová událost vyšla najevo co nejpozději, resp. aby zůstala utajena. To je dáno obavou z postihu, který může být dle formy zavinění a způsobeného následku pracovněprávní, občanskoprávní, správní i trestní. Stává se, že orgány činné v trestním řízení se o nehodové události, zejména o poškození zdraví při pracovním úrazu dozvídají nikoliv od organizace, kde k úrazu došlo, ale od lékaře nebo od náhodných svědků. Zpravidla v každém takovém případě je pak zjištěno, že pracovník, který nepodal hlášení o nehodové události, se snažil získat čas pro odstranění vlastního nepořádku nebo nepořádku organizace.

5 Předstírání pracovního úrazu

Vyskytují se i případy předstíraných úrazů, ke kterým došlo jinak, než uvádí poškozený.

Zranění, které si pracovník způsobil při plnění pracovních úkonů nebo v souvislosti s nimi tím, že svým zaviněním porušil právní nebo ostatní předpisy, nebo pokyny k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, případně, že si zranění způsobil opilostí nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek, se posuzuje sice jako úraz pracovní, ale zaměstnavatel za něj neodpovídá, nebo za určitých okolností odpovídá jen zčásti. Poškozený, mnohdy za přispění solidárních svědků, předstírá jiné okolnosti a příčiny vzniku úrazu, než jak tomu bylo ve skutečnosti.

Podobně je tomu u úrazů, které vznikly bez souvislosti s výkonem práce (tzv. vnesené úrazy), např. při cestě do zaměstnání, při sportu a při jiných příležitostech, vydávané pak zaměstnancem za úraz pracovní posunutím v čase a místě vzniku úrazu. Předstírání pracovního úrazu je motivováno snahou o získání nároku na odškodnění.

6 Objasňování nehodových událostí

I když se budeme dále zabývat objasňováním nehodových událostí zaměstnavatelem, je třeba se zmínit i o dalších subjektech, které jsou ze zákona povinny nebo oprávněny nehodové události objasňovat a se kterými je zaměstnavatel povinen spolupracovat. Uvedené orgány mají prioritu při vyhledávání a zajišťování důkazů (přístup na místo nehodové události a jeho ohledání, vyhledání stop a jejich zajištění, výslechy osob, písemnosti a pod.).

Je třeba připomenout, že neumožnění nebo ztěžování výkonu oprávnění uvedených orgánů může být sankcionováno.

6.1 Orgány činné v trestním řízení

Orgány činnými v trestním řízení rozumíme policejní orgán, státního zástupce a soud. Z této řady orgánů činných v trestním řízení se vyšetřováním pracovních úrazů a havárií zabývají policejní orgány Policie ČR. Kriteria věcné příslušnosti je mj. závažnost zranění (poškození zdraví), výše majetkové škody, příp. stupeň ohrožení života, zdraví nebo majetku. Tyto orgány šetří nehodovou událost z pohledu trestního, tedy z pohledu zavinění fyzickou osobou. Při provádění úkonů k objasnění případu mají prioritu nejen před zaměstnavatelem, ale i před orgány státního odborného dozoru nad bezpečností práce a státního požárního dozoru.

Postup policejních orgánů je upraven trestním řádem a zákonem o policii⁷.

Zaměstnavatel je povinen s těmito orgány při prověřování nebo vyšetřování úrazu nebo havárie spolupracovat a strpět procesní úkony, které policejní orgán provádí.

Orgány činné v trestním řízení shromažďují podklady pro případné rozhodnutí vlastní, státního zástupce nebo soudu. K tomu opatřují důkazy o tom, kdo poškození zdraví nebo majetkovou škodu způsobil (pachatel), jakou povinnost porušil, jaká je výše škody a jaká je příčina vzniku nehodové události.

---

⁷ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád).
Zákon č. 283/1991 Sb., o Policii ČR.

6.2 Orgány inspekce práce

Jsou jimi oblastní inspektoráty práce, které jsou oprávněny kontrolovat příčiny a okolnosti pracovních úrazů, popřípadě se zúčastňovat šetření na místě úrazového děje,⁸. Tyto orgány jsou při výkonu své činnosti ze zákona oprávněny vstupovat kdykoliv do prostorů organizací a provozních prostorů podnikajících fyzických osob a vyžadovat potřebné doklady, informace a vytvoření podmínek pro výkon dozoru.

6.3 Orgány státního požárního dozoru

Příčiny požárů zjišťují orgány státního požárního dozoru, jejichž činnost a oprávnění jsou upraveny zákonem o požární ochraně⁹.

Zaměstnavatel je povinen umožnit orgánu státního požárního dozoru provedení potřebných úkonů při zjišťování příčiny vzniku požáru. Dále je povinen poskytnout tomuto orgánu bezúplatně výrobky nebo vzorky nezbytné k provedení požárně technické expertizy k zjištění vzniku požáru.

Orgány státního požárního dozoru při šetření nehodové události zjišťují příčiny vzniku požáru a porušení předpisů, které ke vzniku požáru vedlo.

6.4 Odborové organizace

Samostatná práva při zjišťování příčin nehod mají též odborové organizace. Odborové organizace se mohou zúčastnit šetření, které provádí zaměstnavatel, prověřovat, zda zaměstnavatel řádně vyšetřuje pracovní úrazy, případně mohou samy příčiny pracovních úrazů objasňovat¹⁰.

7 Právní úprava povinností a práv při zjišťování příčin nehodové události zaměstnavatelem

Povinnost zaměstnavatele objasnit příčiny a okolnosti vzniku pracovního úrazu je zaměstnavateli uložena zákonem¹¹. Této povinnosti není zaměstnavatel zproštěn ani skutečností, že úraz vyšetřoval jiný, k tomu příslušný orgán. Výsledky šetření těchto orgánů může zaměstnavatel využít.

Při objasňování příčin nehodové události může zaměstnavatel na pracovištích a v objektech, které spravuje, vlastní, nebo oprávněně užívá, provádět jakékoliv úkony ke zjištění příčin. Povinnost součinnosti zaměstnanců při oznamování pracovních úrazů a objasňování jejich příčin je upravena zákonem¹². Zaměstnanec je povinen bezodkladně oznámit svému nadřízenému svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiné osoby, jehož byl svědkem, a spolupracovat při objasňování jeho příčin. Spolupráce při objasňování příčin úrazu spočívá v podání svědecké výpovědi o okolnostech vzniku úrazu a v účasti na dalších úkonech, vedoucích ke zjištění příčiny vzniku úrazu.

⁸ Zákon č. 251/2005 Sb., o inspekci práce.

Zákon č. 552/1991 Sb., o státní kontrole.

⁹ Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně.

¹⁰ § 105 odst. 1 a § 322 odst. 1 zákoníku práce

¹¹ § 105 odst. 1 zákoníku práce

¹² § 106 odst. 4 písm. h) zákoníku práce

Zaměstnavateli je zákonem uloženo neměnit bez vážných důvodů stav na místě úrazu. Přestože není zaměstnavatel povinen ze zákona objasnit příčiny ostatních nehodových událostí, je nemyslitelné, aby takové události zaměstnavatel uzavřel bez zjištění jejich příčin. Oproti objasňování příčin pracovního úrazu nemá zaměstnavatel právní oporu v tom, aby mu zaměstnanec byl povinen poskytnout svědeckou výpověď o okolnostech vzniku jiných nehodových událostí, než pracovních úrazů. Tady bude muset zaměstnavatel přesvědčit zaměstnance k dobrovolnému podání svědecké výpovědi, resp. opatřit si jinou cestou důkaz, který by výpověď zaměstnance přinesla, pokud zaměstnanec odmítne svědčit. V praxi se nestává, že by zaměstnanec odmítal svědčit, pokud ovšem sám nenese za vznik nehodové události odpovědnost, nebo na odpovědnosti participuje.

Ke zjištění ovlivnění zaměstnance alkoholem nebo jinými návykovými látkami může dát pokyn příslušný vedoucí zaměstnanec, stanovený v pracovním řádu. Zaměstnanec je povinen se takovému zjištění podrobit¹³. Tato povinnost se přiměřeně vztahuje i na osoby, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují na jeho pracovišti.

Orientační dechovou zkoušku na alkohol a měření hladiny alkoholu může provést zaměstnavatel, resp. pověřený zaměstnanec (např. detekčními trubičkami nebo digitálním přístrojem). Vyšetření na množství alkoholu v krvi, stupeň ovlivnění alkoholem a vyšetření na ovlivnění jinými návykovými látkami může provést na žádost zaměstnavatele jen lékař.

8 Důkazy a dokazování

Cílem objasňování je opatřit, tedy vyhledat a zajistit důkazy o okolnostech a příčinách objasňované události.

Dokazování ve smyslu logiky je myšlenková forma, záležející v tom, že o předmětu důkazu, tj. o tvrzení, které se má dokázat, dovozujeme pomocí logického postupu (úsudku), že vyplývá z určitých důkazních prostředků (argumentů). Dokazováním procesním nazýváme zvláštní postup orgánů (soudních, správních) v řízení, jehož cílem je utvořit si poznatky o skutečnostech důležitých pro rozhodnutí. Přitom poznává orgán rozhodnou skutečnost buď přímo svými smysly (např. při ohledání), nebo poznává zprávy o této skutečnosti (např. ze svědecké výpovědi). Tento postup je v jednotlivých řízeních zvlášť upraven tak, aby co nejspolehlivěji splnil svůj cíl, tj. aby umožnil pravdivé poznání rozhodných skutečností. Dokazování probíhá tak, že se nejprve důkazy vyhledávají, pak následuje jejich zajištění (dokumentace, zajištění in natura apod.), aby bylo možno je později provést. Podle okolností se důkazy prověřují dalšími důkazy a nakonec se důkazy hodnotí.

Nejdůležitější pravidla pro dokazování jsou vyjádřena v základních procesních zásadách.

V občanskoprávním řízení se užívá pojmu důkazní břemeno. To je pravidlo řízení, podle něhož skutečnost, že orgán, který v řízení rozhoduje, nebude mít možnost učinit určité skutkové poznatky, což má za následek, že orgán rozhodne v neprospěch účastníka, který důkazní břemeno nese (např. zaměstnavateli se nepodaří prokázat, že zaměstnanec absolvoval pravidelná školení BOZP, nevede-li o nich řádnou dokumentaci s podpisy účastníků). Říká se pak, že účastník neunesl důkazní břemeno, tedy, že tvrzení která předkládal nedoložil důkazně.

Pod pojmem „důkaz“ rozumíme informaci, která přispěje ke zjištění a objasnění skutečného stavu, který je předmětem šetření. Tuto informaci získává pověřená

---

¹³ § 106 odst. 4 písm. i) zákoníku práce

osoba z důkazních prostředků, které každý právní předpis, dokazováním se zabývající, vyjmenovává pouze demonstrativně. Pro srozumitelnost uvádějí právní předpisy vlastně „důkazní prostředky“, které jsou nositeli důkazů. Důkaz lze opatřit jen cestou neodporující zákonu. Pokud byl opatřen protizákonně, pozbývá své důkazní hodnoty. Informace získaná důkazem musí být ověřitelná.

Pojem důkaz se ve stejném významu užívá v různých oborech práva. Pouze vymezení se částečně liší¹⁴.

8.1 Důkazní prostředek

Protože důkaz je informace, musí být tato informace nějakým způsobem podána orgánu, který na jejím základě rozhoduje. K tomu slouží **důkazní prostředek**. Jestliže důkazním prostředkem je např. ohledání, je důkazem obsah (výsledek) ohledání – informace, které z něj vyplývají (např. že ohnisko požáru je v rozvodné elektrické skříni – důkaz o tom, že požár vznikl v této skříni).

8.2 Dělení důkazů

Důkazy přímé a nepřímé:

- přímý důkaz potvrzuje nebo vyvrací dokazovanou skutečnost (např. výpověď svědka, který vznik a průběh události sledoval),
- nepřímý důkaz (indicie) potvrzuje nebo vyvrací určitou skutečnost pomocí jiné skutečnosti, která jen nepřímo souvisí s dokazovanou skutečností; nepřímé důkazy musí tvořit uzavřený okruh (např. určitá osoba byla svědkem viděna před požárem na místě, kde bylo později zjištěno ohnisko požáru, dále bylo zjištěno, že tato osoba před požárem vyhrožovala založením požáru a také, že tato osoba byla již v minulosti podezřelá ze žhářství, aniž jí to bylo dokázáno atd.).

Nepřímé důkazy musí tvořit harmonický celek, jehož jednotlivé části musí být navzájem v souladu, vzájemně se potvrzovat a doplňovat.

Důkazy původní (bezprostřední) a odvozené (zprostředkované):

- původní důkaz čerpá z bezprostředního pramene (např. výpověď svědka, který byl účasten události, o které vypovídá)
- odvozený důkaz čerpá ze zprostředkovaného pramene (např. výpověď svědka, který slyšel o události vyprávět).

Důkazy věcné a listinné:

- věcným důkazem je věc, která informaci nese (např. poškozený vázací prostředek k zavěšování břemen na zdvihací zařízení)

---

¹⁴ Precizně je důkaz vymezen v právu *trestním*, kde je v § 89/2 tr. řádu uvedeno, že za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.

Občanské právo vymezuje v ustanovení § 125 o.s.ř. tak, že za důkaz mohou sloužit všechny prostředky, jimiž lze zjistit stav věci, zejména výslech svědků, znalecký posudek, zprávy a vyjádření orgánů a právnických osob, listiny, ohledání, výslech účastníků.

Správní právo vymezuje pojem důkazu v § 51 správního řádu tak, že k dokazování je možné použít všech prostředků, jimiž lze zjistit a objasnit skutečný stav věci, zejména listiny, ohledání, svědeckou výpověď a znalecký posudek..

- listinným důkazem je psaná, nebo kreslená informace na jakékoliv podložce, nejčastěji však text na papíře (např. listina, na které je záznam o účasti zaměstnance na školení BOZP, opatřený jeho vlastnoručním podpisem).

9 Dokumentace

Objasňování okolností a příčin nehodové události by se mělo účinkem, pokud by nebylo řádně dokumentováno. Vést dokumentaci pracovních úrazů je zaměstnavatelům uloženo zákonem. Dokumentací objasňování se rozumí shromáždění a uchování podkladových materiálů o průběhu a výsledcích objasňování. Dokumentace se vede zásadně v písemné formě (včetně elektronické), přičemž může obsahovat

i obrazové či zvukové záznamy, ať už fotografie, nebo jiné záznamy na nosičích.

Dokumentace obsahuje záznamy o úkonech, které byly provedeny k objasnění nehodové události, tj. zejména záznamy o ohledání místa nehodové události, o výpovědi poškozeného a svědků, o rekonstrukci nebo vyšetřovacím pokusu, znalecké posudky, listinné důkazy, rozhodnutí jiných orgánů, které nehodovou událost vyšetřovaly, vyhodnocení výsledků objasňování, zpráva o výsledku objasnění okolností a příčin pracovního úrazu atd.

Je třeba si uvědomit, že v případě, dojde-li při nehodové události ke vzniku škody ať na majetku nebo na zdraví, vznikne na jedné straně poškozenému právo na odškodnění a tomu, kdo za škodu odpovídá, povinnost odškodnit. Ne vždy dojde ke shodě stran, ne vždy se zaměstnavatel se zaměstnancem (nebo jinou poškozenou osobou) dohodne a vypořádá k oboustranné spokojenosti. Neuspěje argument, že škodu na zdraví při pracovním úrazu hradí pojišťovna. Je třeba počítat s tím, že po reformě úrazového pojištění bude nositel úrazového pojištění přísně kontrolovat výsledky objasňování příčin pracovních úrazů. Nedojde-li ke shodě, řeší spor soud. Aby soud mohl objektivně rozhodnout, musí mít k dispozici podklady pro rozhodnutí. Dokumentace objektivně objasněné nehodové události i po letech přispěje k rychlému a správnému rozhodnutí soudu. Je třeba si uvědomit, že k projednávání věci před soudem může dojít také mnoho let po vzniku nehodové události, zejména došlo-li ke škodě na zdraví.

10 Zajištění místa nehodové události

10.1 Místo nehodové události

Místem nehodové události rozumíme místo vzniku a průběhu objasňované nehodové události a všechna místa se vznikem a průběhem této události související.

Místo nehodové události nese značné množství objektivních informací o nehodové události zejména v podobě stop, které nehodová událost zanechala. Pro objasňování příčin nehodové události má místo nehodové události nezastupitelný význam. Cílem zajištění místa nehodové události je zachovat toto místo v původním stavu, aby nebyly znehodnoceny stopy, které se zde nacházejí. Podrobněji se o místě nehodové události a jeho ohledání zmíníme dále.

10.2 Neodkladná opatření

Zákon ukládá zaměstnavateli povinnost neměnit bez vážných důvodů stav na místě nehodové události. Za vážné důvody se považuje zejména poskytnutí první pomoci poškozeným, včetně jejich vyproštění a transportu, a provedení opatření k zamezení dalším škodlivým následkům (např. vypnutí přívodu elektrického proudu či jiných energií, zastavení chodu stroje, uzavření přívodu škodlivých látek, vyvětrání apod.). Povinnosti zaměstnavatele v takovém případě plní ti zaměstnanci, kteří jsou na místě nehodové události první, nebo na místě nehodové události zasahují.

V některých případech lze i zcela nebo částečně obnovit provoz, a to zejména tam, kde by zastavením provozu vznikly nenahraditelné škody a ztráty, avšak pouze za předpokladu, že obnovení provozu neznemožní objasnění nehodové události.

Nelze-li z uvedených důvodů změnám na místě nehodové události zabránit, je třeba původní stav a změny zadokumentovat. Dokumentovat je možno náčrtkem původních poměrů na místě nehodové události, písemnými poznámkami, fotograficky nebo videozáznamem z průběhu záchranných prací. Dokumentace změn se předá orgánům, které nehodovou událost vyšetřují.

Je nepřijatelné po ukončení neodkladných úkonů uvádět místo nehodové události do původního stavu ještě před ohledáním.

10.3 Postup při zajištění místa nehodové události

Dojde-li někde k mimořádné události, ať už je to dopravní nehoda na ulici, požár, úraz a pod., seběhne se obvykle množství diváků („čumilů“), kteří zasahujícím záchranářům, policistům či jiným subjektům záchranného systému pouze svou přítomností znesnadňují práci, ničí stopy a mnohdy sami sebe vystavují nebezpečí z dosud nezlikvidované události. Nežádoucí je přítomnost takových osob vedena i snahou získat některé z věcí, ke kterým je v důsledku události přístup. Charakteristickými jsou krádeže rozházeného nákladu při nehodě kamionu, výjimkou není ani hyenismus v podobě okrádání zraněných či mrtvých. Nelze vyloučit ani snahu některé osoby či osob o úmyslné zničení stop, které dokazují jejich zavinění nebo podíl na zavinění události.

To vše platí i při vzniku nehodové události v objektech podniku (závodu). Absence okamžité a rázně vedené organizace záchranných prací a zajištění místa nehodové události způsobuje nahromadění diváků. Zničení stop může vést k tomu, že se nepodaří nehodovou událost objasnit, což může mít nepříznivé důsledky pro její účastníky (např. změna polohy spínače po nehodové události může svědčit tomu, že zaměstnanec před zásahem do elektroinstalace nevypnul proud, a tedy jeho vlastní zavinění úrazu a v důsledcích i vliv na výši odškodnění za úraz).

Z těchto důvodů je nutné místo nehodové události zajistit do příchodu a rozhodnutí příslušného orgánu nebo pověřené osoby.

Zajištěním místa nehodové události rozumíme zachování tohoto místa v původním stavu tak, aby nebyly znehodnoceny stopy, které zde událost zanechala, a aby nedošlo ke změnám na místě události. Je-li třeba při záchranných pracích některé věci přemístit, označí se, nebo jinak zadokumentuje jejich původní poloha, pokud je to možné. To platí i pro označení polohy zraněných osob.

Nejúčinnějším způsobem zajištění místa je jeho uzávěra s cílem zamezit vstup nepovolaným osobám. Pokud je místem nehodové události uzavíratelná místnost, je taková uzávěra snadná. Uzavření místa na volném prostranství nebo v části budovy je náročnější a vyžaduje použití k uzávěře více osob, které na dodržování uzávěry budou dohlížet. Hranice uzávěry tvoří místa, kam až mohla nehodová událost, příp. její stopy dosáhnout.

Nachází-li se místo nehodové události např. na vnitropodnikové komunikaci, je třeba učinit taková opatření, aby nedošlo k dalším nehodám (zajistit objížďku, zpomalit

provoz okolo místa nehodové události a pod.). Pokud místo nehodové události zasahuje na železniční trať, je třeba okamžitě vyrozumět příslušného odpovědného pracovníka dráhy, který sám zajistí případnou výlukou nebo omezení provozu na trati. Dalším úkolem při zajištění místa nehodové události je ochrana stop, které se na místě nehodové události nalézají, před jejich poškozením, zničením nebo ztrátou. Např. trasologické (stopy po obuvi, pneumatikách a pod.), chemické nebo biologické stopy je třeba chránit před povětrnostními vlivy vhodným přikrytím (např. otisk pneumatiky nebo krevní stopu přikryt proti znehodnocení deštěm).

10.4 Ukončení zajištění místa nehodové události

Povinnost zaměstnavatele zajistit místo nehodové události před nežádoucími změnami končí předáním místa příslušnému orgánu nebo pověřené osobě, nebo jejich sdělením, že místo nehodové události může být uvolněno.

11 Postup při objasňování okolností a příčin nehodové události

Aby bylo možno určit příčiny nehodové události, je třeba v první řadě za pomoci důkazů zrekonstruovat skutkový děj, neboli vznik a průběh nehodové události. K tomu je třeba poznat okolnosti, které nehodové události předcházely, resp. které na ni měly vliv. To je velice složitý úkol. K jeho řešení může pomoci znalost a využití některých osvědčených metod, pomocí kterých jsou vyhledávány a zajišťovány důkazy. V příloze č. 1 jsou přehledy potřebných úkonů k objasnění nejčastějších nehodových událostí.

12 Metody vyhledávání důkazů a způsob jejich zajištění

Jak bylo výše uvedeno, nejefektivnějším způsobem vyhledávání důkazů je využití osvědčených metod. Musí být ovšem použity v souladu s pravomocí toho, kdo je užívá. Těmito metodami jsou:

- ohledání místa nehodové události
- zajištění dokladů (listin)
- výslechy osob
- konfrontace
- prověrka výpovědi na místě
- vyšetřovací pokus
- rekonstrukce
- znalecký posudek.

13 Ohledání místa nehodové události

Cílem ohledání je zajistit a dokumentovat situaci na místě nehodové události, vyhledat a zajistit předměty a stopy, které mají souvislost s objasňovanou událostí. Místo nehodové události nese velké množství cenných informací, které mohou přispět k úspěšnému objasnění příčiny nehodové události. Tyto informace se zjišťují ohledáním.

Ohledání místa nehodové události bude ve většině případů provádět policejní orgán. Policie provádí ohledání s cílem zjistit, zda nebyl spáchán trestný čin, a pokud ano, kdo

je jeho pachatelem. Zaměstnavatel zjišťuje zejména příčinu nehodové události. V určitých detailech se tedy směr a rozsah jeho šetření může od šetření policejního lišit. Přesto je možno zpravidla využít informací, které ohledáním zjistila policie. Po dohodě s vedoucím výjezdové skupiny policie nebývá problémem, aby se pověřená osoba zúčastnila ohledání prováděného policejním orgánem jako nezúčastněná osoba. Pokud je jí to umožněno, musí dbát pokynů vedoucího výjezdové skupiny. Účasti na ohledání může pověřená osoba využít k tomu, že paralelně s policejním orgánem provede vlastní ohledání.

Není-li toto policií ve výjimečných případech umožněno, provede pověřená osoba vlastní ohledání po skončení ohledání policií a po ukončení policejní uzávěry místa nehodové události. Pokud policie ohledání neprovádí, nic nebrání pověřené osobě, aby ohledání provedla ihned.¹⁵

Ohledání je vyšetřovací metoda, kterou se na základě bezprostředního pozorování zjišťuje, zkoumá, hodnotí a podchycuje materiální situace nebo stav objektů, majících vztah k prověřované události, k jejímu poznání a získání důkazů i dalších důležitých informací. Podstata ohledání spočívá v tom, že ten, kdo ohledání provádí, bezprostředně svými smysly poznává fakta o události a jejím charakteru, které mají důkazní nebo taktický význam.

Ohledání v sobě zahrnuje pozorování a postupy, kterými je dosahováno účelu ohledání, jako jsou různá měření, zkoumání objektů, zajišťování stop a vzorků in natura, experimentování a další, včetně dokumentace postupu i výsledku ohledání.

Smyslové, empirické poznávání materiální situace a objektů materiálního prostředí spolu s logickým myšlením, analýzou a hodnocením takto získaných informací směřuje k co nejobektivnějšímu a nejúplnějšímu poznání zkoumané materiální situace nebo jednotlivých objektů. Základní metodou zjišťování informací ohledání je pozorování. Jde o bezprostřední a cílevědomé pozorování s využitím všech smyslů, především vnímání vizuálního.

13.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Zaměstnavatel může provést ohledání v objektech, prostranstvích či jiných prostorách, které vlastní nebo oprávněně užívá. Pokud by ohledání zasahovalo do prostoru, který uvedenou podmínku nesplňuje, potřebuje k tomu ten, kdo ohledání provádí, souhlas vlastníka nebo uživatele tohoto prostoru. Taková situace může nastat např. převrátí-li se věžový jeřáb na staveništi a část jeho konstrukce spočine na sousedním pozemku. Znovu připomínáme zásadu, že zaměstnavatel, nebo jím pověřená osoba může zahájit ohledání místa nehodové události až po převzetí místa od orgánů činných v trestním řízení anebo tehdy, když tyto orgány prohlásí, že ohledání provádět nebudou.

13.2 Chování na místě nehodové události

Aby nedošlo ke zmaření účelu ohledání nebo ke snížení důkazní hodnoty jeho výsledků, je třeba na místě nehodové události respektovat určitá omezení. Na místě nehodové události je zakázáno zejména:

- vytvářet nové stopy, tj. kouřit, odhazovat nedopalky, obaly potravin, odkládat oděvní svršky a osobní věci
- používat zařízení místností, přístroje a zařízení apod.

---

¹⁵ Je třeba připomenout, že policie bude zásadně provádět ohledání a povede další šetření jen v případě, bude-li událost kvalifikovat jako trestný čin, resp. nebude-li ještě před začátkem ohledání bezpečně zjištěno, že se o trestný čin nejedná. Policie ohledá vždy místo nehodové události, došlo-li k těžké újmě na zdraví nebo k usmrcení osoby. V případě havárií bude ohledávat místo nehodové události, byl-li havárií ohrožen cizí majetek, nebo bylo-li ohroženo zdraví či životy více osob.

- měnit postavení ovládacích prvků a bezpečnostních zařízení na strojích a zařízení
- vstupovat na místo nehodové události bez souhlasu nebo výzvy toho, kdo ohledání místa nehodové události provádí nebo řídí.

Tyto zákazy platí až do ukončení ohledání a opětovného zpřístupnění místa nehodové události.

13.3 Zásady ohledání

Význam ohledání jako jednoho z nejdůležitějších zdrojů důkazů vyjadřují základní zásady ohledání:

Neodkladnost ohledání

je obecným požadavkem rychlosti a včasnosti zásahu na místě nehodové události. Materiální situace na místě činu se rychle mění zejména vlivem negativně působících faktorů (povětrnostních podmínek, chemických, fyzikálních a biologických procesů).

Neopakovatelnost ohledání

je dána tím, že v průběhu ohledání dojde k podstatným a nenávratným změnám na místě nehodové události. I když v praxi dochází k tomu, že se ohledání provádí opakovaně, je to jen ve výjimečných případech, kdy až po prvním ohledání vyjdou najevo nové skutečnosti, jejichž podstata či souvislosti by se měly odrazit v místě nehodové události. Nelze ovšem vyloučit opakované ohledání místa nehodové události v důsledku nedůsledného nebo nedbalého prvního ohledání.

Nezastupitelnost ohledání

je dána tím, že informace o situaci na místě nehodové události a stavu objektů získané přímým pozorováním nelze jiným úkonem plně nahradit. Informace získaná jiným postupem nebo úkonem bude informací zprostředkovanou a jako taková ztrácí částečně svou důkazní hodnotu. Tak by tomu bylo např. v případě, že by ohledání bylo nahrazeno výslechem svědka nehodové události, který situaci na místě nehodové události slovně popíše.

13.4 Postup při ohledání

Úspěch a výsledek ohledání je závislý na jeho přípravě. To znamená, že ten, kdo bude ohledání provádět, si musí předem ujasnit důvod, rozsah, postup a cíl ohledání. Předpokládáme, že důvod ohledání je znám již v době přijetí informace o nehodové události.

K zajištění důkazní hodnoty výsledku ohledání je vhodné, aby ohledání neprováděla pověřená osoba osamoceně, ale aby se ohledání, byť jako divák, zúčastnila další osoba, která v případě potřeby potvrdí objektivitu provedeného ohledání. Vhodnou osobou se jeví zástupce zaměstnanců pro BOZP nebo odborový zástupce. Účast takové osoby musí být zadokumentována v záznamu o ohledání.

Pokud došlo před ohledáním na místě nehodové události ke změnám, je vhodné přibrat k ohledání osobu, která změny prováděla, nebo která byla změnám přítomna a viděla situaci na místě před změnami.

Rozsah ohledání se zjišťuje orientačním ohledáním místa nehodové události. Při orientačním ohledání se stanoví postup ohledání. Orientační ohledání se provádí převážně bez vstupu na místo nehodové události.

Postupem ohledání je stanovení organizace činnosti na místě nehodové události k naplnění cíle ohledání, tedy rozvržení místa nehodové události tak, aby žádná jeho část neunikla ohledání a aby nebyly zmařeny stopy, které se na místě nalézají. Nalézá-li se na místě události zdroj nehodové události, provede se jeho detailní ohledání.

13.5 Dokumentace ohledání

Aby bylo možno výsledky ohledání využít v dalším průběhu šetření nehodové události, případně též jako důkaz v pozdějším jiném řízení (soudním nebo správním), je třeba ohledání řádně zadokumentovat. Dokumentace musí objektivně zachycovat situaci na místě nehodové události.

Dokumentaci ohledání místa nehodové události tvoří:

- **dokumentace písemná (záznam)**
- **dokumentace grafická (náčrtek nebo plánek místa nehodové události)**
- **dokumentace fotografická**
- **videozáznam**
- **jiný záznam (dle vývoje záznamové techniky).**

Vždy je třeba vyhotovit písemný záznam, ostatní složky dokumentace ohledání jsou vhodné, nikoliv nutné.

Je-li místem nehodové události místo v terénu, je možno dokumentovat polohu místa zakreslením do mapy. K přesnému určení místa v terénu nalézá stále častějšího využití satelitní navigace pomocí přístrojů GPS (Global Positioning System).

13.5.1 Dokumentace písemná

Záznam o ohledání musí být srozumitelný a jednoznačný. Musí poskytnout věrný obraz místa nehodové události. Do záznamu se uvádějí pouze zjištěná fakta, nikoli názory a hodnocení.

Nutnými úvodními údaji jsou

- důvod ohledání
- místo ohledání
- čas ohledání
- jména přítomných osob.

V popisné části záznamu se uvede

- popis místa nehodové události
- situace na místě nehodové události
- popis míst, na kterých byly nalezeny stopy nebo věcné důkazy
- negativní okolnosti
- další skutečnosti mající příčinný vztah k objasňované nehodové události, nebo dá-li se příčinný vztah předpokládat.

Pojem „negativní okolnosti“ je třeba vysvětlit. Jsou to takové změny na místě nehodové události, které jsou v logickém rozporu se vznikem této události nebo s informacemi zjištěnými ohledáním. Jde o neexistenci změn nebo stop, které by vzhledem k ostatním změnám na místě nehodové události měly existovat, nebo naopak o existenci změn a stop, které by na místě nehodové události být neměly. Negativní okolnosti vznikají

- neodborným zásahem na místě nehodové události
- přirozenými změnami (např. vypaření tekutin)

- nepřírozenými změnami, které jsou většinou způsobeny při odstraňování nebo změnách stop ve snaze mařit objasňování a zakrýt odpovědnost za škodu nebo i odpovědnost trestní.

V závěru je třeba záznam o ohledání opatřit podpisovými doložkami pověřené osoby, která ohledání provedla, a přítomné osoby.

Záznam není třeba sepisovat na místě nehodové události, ale později v příznivých podmínkách na základě poznámek z ohledání. Ty mohou být ve formě písemné, audiozáznamu nebo komentovaného videozáznamu. Vhodným a dostupným podkladem pro sepsání záznamu je i fotodokumentace.

13.5.2 Dokumentace grafická

Grafická dokumentace v podobě plánu nebo náčrtku místa nehodové události vhodně (a mnohdy nutně) doplňuje dokumentaci písemnou i dokumentaci fotografickou, neboť dokumentuje rozměry na místě události, zejména rozměry významné pro hodnocení nehodové události. Proto je třeba v grafické dokumentaci rozměry zaznamenat, nebo ji provést v měřítku. Na většině pracovišť jsou plány objektů, pracovišť a stavenišť k dispozici. V takových případech je možno použít k zaznamenání stavu místa nehodové události kopie těchto plánů.

13.5.3 Fotodokumentace

Fotodokumentace je dnes běžnou a dostupnou součástí ohledání. Její provedení je snadné a náklady minimální. Přitom vypovídací hodnota fotografie je vysoká. To ovšem za předpokladu, že je dobře provedena. Není výjimkou, že teprve při prohlížení fotografií se zjistí důležité okolnosti, které při ohledání unikly pozornosti ohledávajícího. V dokumentaci se fotografie opatří legendou a k tomu je třeba si již při pořizování záběrů vést poznámky, co je na kterém záběru zachyceno.

K fotografické dokumentaci místa nehodové události je možno použít jakýkoliv přístroj, v jehož technických možnostech (světelnost, případně výkonnost zábleskového zařízení, solidní kresba objektivu) je zaznamenat místo události včetně všech detailů. V dnešní době roste význam a využití digitálních přístrojů vzhledem k možnostem kontroly záběru na místě, okamžitého výsledku i hospodárnosti provozu.

Při volbě záběru je třeba postupovat od obecného k zvláštnímu, tedy situovat do okolí místo nehodové události s velkým odstupem nebo širokouhlým objektivem (pozor na zkreslení), snímat polodetail (např. soustruh jako celek) a nakonec detail zjištěných stop (např. krevní stopa na loži soustruhu).

13.5.4 Dokumentace videozáznamem

Využití videozáznamu je obdobné jako u fotografie. Videozáznam bude efektivnější při ohledání rozsáhlého objektu. O technice záběru platí to, co bylo uvedeno u dokumentace fotografické. Důležité je, aby záznam byl souvislý, ucelený, a pouze s účelným a citlivým užíváním transfokátoru. Videozáznam má výhodu možnosti synchronního komentáře. Nevýhodou je větší časová náročnost při vyhodnocování záznamu.

13.6 Zaměření ohledání

Při ohledání místa nehodové události je třeba ohledání zaměřit zejména na

- identifikační údaje strojů, zařízení, nářadí a nástrojů, které zřejmě byly nebo mohly být zdrojem nehodové události (typ, rok výroby, výrobní/inventární číslo)
- technický stav, vybavenost a používání ochranných zařízení na strojích a zařízeních, na nichž došlo k úrazu
- polohu ovládacích prvků strojů a technických zařízení
- kontrolní a pojistné přístroje a zařízení těchto strojů, potrubí a kabely a jejich připojení k energetickým zdrojům a rozvodům, aby mohl být zjištěn jejich stav a poloha v době nehodové události
- stav předepsaných osobních ochranných pracovních prostředků, pokud jimi byl poškozený vybaven a zůstaly na místě události
- stav a kvalitu nářadí, nástrojů a pomůcek, kvalitu použitých surovin a pod.
- stopy vzniklé v průběhu nehodové události, úlomky strojů a nářadí, stopy krve, části tkání, a na jejich lokalizaci
- celkovou situaci na pracovišti, průchody mezi stroji a zařízením, stav podlahy, osvětlení, větrání a pod.
- existenci a stav bezpečnostních zařízení a zábran
- umístění a stav bezpečnostních značek a signálů na místech, která takové označení vyžadují.

Došlo-li při nehodové události k usmrcení poškozeného na místě, je třeba ohledání mrtvého zaměřit zejména na

- polohu těla vzhledem ke stroji nebo zařízení, na němž s největší pravděpodobností došlo k úrazu, a vzhledem ke všem ostatním předmětům, které mohou s úrazem nějak souviset
- zranění na těle, cizí předměty v těle mrtvého (odmrštěné nástroje a nářadí či jejich části, části materiálu, stopy po úrazu elektrickým proudem, poleptání apod.)
- stav oděvu, krevní stopy a části oděvu na strojích nebo zařízeních, jiné předměty v blízkosti těla
- stav osobních ochranných pracovních prostředků, které jsou na těle.

13.7 Zajištění stop z místa nehodové události

Nález stopy je třeba při ohledání zadokumentovat (do záznamu, plánu, fotograficky apod.). Jedná-li se o stopu, kterou je možno zajistit in natura (např. odlétnuvší součást stroje) pro případné znalecké zkoumání nebo jako věcný důkaz, je třeba tuto stopu řádně označit, aby nemohlo dojít k její záměně.

14 Listinné a věcné důkazy

Významným zdrojem informací, vedoucích k objasnění okolností a příčin nehodové události jsou různé doklady, vedené na pracovišti (v podniku). Prvořadým úkolem pověřené osoby je pokud možno ihned po oznámení nehodové události takové doklady jako listinné důkazy zajistit a předejít tak jejich pozdějším úpravám, zašantročení či ztrátám. Tyto doklady musí být na vyžádání k dispozici též orgánům činným v trestním řízení, orgánům inspekce práce a orgánům státního požárního dozoru.

Podle povahy pracoviště a vztahu k nehodové události je třeba zajistit

- doklady o provádění revizí strojů a zařízení, včetně hodnocení technického stavu jednotlivých strojů a zařízení

- doklady o prováděných opravách stroje nebo zařízení, případně jednotlivých agregátů
- doklady o zkouškách tlakových nádob a kotlů
- zápisy o předávání služby v provozech, kde je nutno sledovat množství škodlivin na pracovišti, udržovat určitý tlak v tlakových nádobách či kotlích a pod.
- zápisy o výdeji a manipulaci se střelivem a výbušninami
- různé knihy závad a požadavků na odstranění zjištěných závad
- záznamy o prováděném školení zaměstnanců o BOZP, o bezpečném ovládní pracovních strojů a zařízení
- pracovní a technologické postupy operace/činnosti, při které došlo k nehodové události
- záznamy o odborné, fyzické, psychické a zdravotní způsobilosti poškozeného/původce
- záznamy o zvláštní odborné způsobilosti poškozeného/původce
- další dokumenty obdobného charakteru.

Do dokumentace vedené k nehodové události je třeba poznamenat čas a místo zajištění (převzetí) uvedených dokladů a jméno osoby, která doklady vydala. Tomu, kdo doklady vydal, se převzetí dokladů písemně potvrdí.

Pokud je toho třeba k objasnění nehodové události, zajistí pověřená osoba též vzorky materiálu nebo hmot či věci (věcné důkazy).

14.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Zaměstnavatel je oprávněn (i prostřednictvím pověřené osoby), zajistit všechny uvedené doklady, neboť se jedná o podnikové doklady. Pokud by však chtěl zajistit doklady nebo jiné písemnosti osobního charakteru, náležející zaměstnancům nebo jiným osobám, může tyto doklady získat jedině tak, že držitele požádá o jejich vydání nebo zapůjčení, příp. o nahlédnutí do nich či o umožnění pořídit kopie. Osobní doklady, vydané státním orgánem (např. občanský průkaz, řidičský průkaz, cestovní pas) mají zvláštní režim a pro potřeby objasňování nehodové události zaměstnavatelem je možno údaje v nich uvedené pouze se souhlasem držitele opsat nebo pořídit kopii dokladů.

Zajištění věcných důkazů nalézajících se na místě události se provádí převážně při ohledání a je tedy jeho součástí.

15 Výsledky osob

Nezastupitelným zdrojem informací a případně i důkazů při objasňování nehodových událostí jsou výpovědi osob. Výpověď osob tvoří základ pro další vyšetřovací úkony. Některé úkony (např. rekonstrukce) jsou bez podložení výpovědí neproveditelné.

Cílem výslechu je získat co nejpřesnější a nejpravdivější výpověď o tom, co vypovídající ví o okolnostech, vzniku, průběhu, následcích či příčinách nehodové události. Vědomost může vypovídající nabýt tak, že ji chápal svými smysly (zrakem, sluchem, čichem), nebo že informaci získal zprostředkovaně např. od další osoby.

Za určitých okolností je možno přijmout od osoby, jejíž výpověď je třeba získat, písemné vyjádření. Pokud se však jedná o osobu, která může přinést podstatné informace pro výsledek objasňování, bude zřejmě vhodné a potřebné k obsahu písemného vysvětlení ji ještě vyslechnout.

15.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

K tomu, aby bylo možno požadovat výpověď od jiné osoby, je třeba opory v zákoně nebo dobré vůle osoby, která byla o výpověď požádána.

V případě pracovního úrazu je zaměstnavatel ze zákona povinen objasnit příčiny a okolnosti jeho vzniku. Naproti tomu je zaměstnanci zákonem uložena povinnost bezodkladně oznamovat svému nadřízenému svůj pracovní úraz, pokud mu to jeho zdravotní stav dovolí, a pracovní úraz jiné osoby, jehož byl svědkem, a *spolupracovat při objasňování jeho příčin*. Tato povinnost zaměstnance znamená mj., že je povinen podat potřebnou výpověď o svém pracovním úrazu nebo o úrazu jiné osoby, jehož byl svědkem. Nesplnění této povinnosti bude oprávněně zaměstnavatelem posuzováno jako porušení pracovní kázně. Odmítnutím spolupráce (výpovědi) zaměstnanec, který byl pracovním úrazem poškozen, riskuje navíc to, že neunese důkazní břemeno o vzniku pracovního úrazu a ztratí tak nárok na náhradu škody. Příčinnou souvislost mezi nehodou a poškozením na zdraví musí dokázat poškozený zaměstnanec.

Jiná situace bude při objasňování příčin a okolností nehodové události, při které nedošlo k pracovnímu úrazu. Zákoník práce neukládá zaměstnanci povinnost spolupráce se zaměstnavatelem při takovém objasňování. Podobné to bude i v případě, kdy svědkem pracovního úrazu není zaměstnanec, ale jiná osoba. Ani tato osoba nemá vůči zaměstnavateli povinnost spolupráce při objasňování, neboť není zákoníkem práce vázána. V tom případě je třeba postupovat na základě dobrovolnosti a přesvědčit svědka o důležitosti jeho svědectví. Taková výpověď, pokud nebude vylákána pod nějakou nepravdivou záminkou anebo lstí, má stejnou důkazní hodnotu, jako výpověď osoby, které je povinnost vypovídat uložena zákonem.

Při získávání svědecké výpovědi od kohokoliv je třeba mít na paměti jednu velmi důležitou ústavní zásadu, která musí být uplatňována nekompromisně ve všech procesně právních předpisech (občanském, správním, trestním) a je třeba ji analogicky a přiměřeně uplatňovat i při objasňování příčin a okolností nehodových událostí zaměstnavatelem.

Tato zásada zní:

Výpověď může svědek odepřít, pokud by svou výpovědí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám blízkým.¹⁶

O tomto právu musí být každý před započítím výslechu poučen a poučení zaznamenáno do záznamu. Odepření výpovědi z tohoto důvodu je třeba bezpodmínečně respektovat.

15.2 Taktika výslechu

15.2.1 Termín konání výslechu

Na kvalitu podané výpovědi má velký vliv doba, která uplynula od vnímání nějaké skutečnosti do její reprodukce. Dle možnosti je třeba svědky a poškozeného vyslechnout bezprostředně, resp. jak je to možné co nejdříve po události. Taková bezprostřední výpověď je zpravidla spontánní, není ovlivněna spekulacemi jak vlastními, tak sdělenými. Využije se tak prvotní zájem svědka svěřit se někomu se

¹⁶ Okruh osob blízkých je vymezen v § 116 občanského zákoníku takto:

„Osobou blízkou je příbuzný v řadě přímé, sourozenec a manžel; jiné osoby v poměru rodinném nebo obdobném se pokládají za osoby sobě navzájem blízké, jestliže by újmu, kterou utrpěla jedna z nich, druhá důvodně pocítovala jako újmu vlastní.“

svým zážitkem. To platí tím více, čím je průběh události i událost sama dramatičtější. Svědek ale nesmí být v době výslechu ještě pod vlivem šoku, který prožil. Přesvědčovat k výpovědi osobu v takovém stavu je přinejmenším v rozporu s etickými zásadami. Výpověď, pokud by se podařilo ji vůbec získat, by zřejmě neměla žádnou nebo velmi malou důkazní hodnotu. Pokud by bylo nutné vyslechnout poškozeného při jeho pobytu ve zdravotnickém zařízení, je tak možno učinit jen se souhlasem ošetřujícího lékaře, případně i za jeho účasti při výslechu.

Oddalováním výslechu dochází ke zkreslení výpovědi, ať vědomému či nevědomému. K vědomému zkreslení dochází zejména u osob, které mají nějaký podíl na vzniku nehodové události, nehodu zavinily, nebo chtějí jen chránit nepravdivou či nepřesnou výpověď původce. Nevědomě bývá výpověď zkreslena prožitým šokem, který často způsobí vytěsnění prožitku z vědomí. Častěji bývá zkreslení výpovědi způsobeno diskusemi a hodnocením události v kolektivu spoluzaměstnanců a spekulacemi o příčinách nehodové události. Výsledky takového hodnocení naruší a pozmění obraz prožitku ve vědomí. Významně se na zkreslení vjemu podílí i paměť. Z uvedených důvodů je třeba před započítím výslechu nebo v jeho úvodní části zjistit jaký je momentální psychický a fyzický stav vyslýchaného a jaký je jeho vztah k objasňované události. Podle toho potom je třeba výslech vést a jeho výsledky hodnotit.

15.2.2 Osoba vyslychajícího a výslechové prostředí

Chování vyslychajícího a pozornost k vyslychané osobě je základem pro vytvoření vhodného klima pro vedení výslechu. Vyslychající musí vystupovat korektně, položit důraz na význam výpovědi pro posouzení nehodové události. Nikdy nesmí slibovat věci, které nemůže splnit, např. že ovlivní výši náhrady škody. V průběhu výslechu nesmí vyslovovat závěry o obsahu výpovědi nebo o průběhu objasňování.

Výslech by neměl vést ten, kdo má k předmětu objasňování nebo k vyslychané osobě či k účastníkovi nehodové události nějaký osobní vztah. Takový vztah nezaručuje objektivní objasnění nehodové události, zavdává příčinu k napadání výsledku objasňování tím, kdo se cítí výsledkem poškozen a v neposlední řadě přivádí vyslychajícího do nepříjemné situace.

Vyslychající se musí na výslech řádně připravit. Musí být před započítím výslechu obeznámen s předmětem výslechu. Znamená to, že musí znát místo nehodové události o které bude svědek nebo poškozený vypovídat, musí mu být známa problematika pracovní činnosti při které k nehodové události došlo, a základní předpisy, které předmětnou pracovní činnost upravují. Musí znát organizační strukturu pracoviště, na kterém k nehodové události došlo, a vztahy nadřízenosti a podřízenosti (pro předběžné posouzení možné odpovědnosti ve vztahu k taktice vedení výslechu).

Stejně jako osoba a osobnost vyslychajícího, ovlivňuje postoje a zájmy vyslychaného výslechové prostředí. Nelze očekávat dobrý výsledek výslechu, provedeného vstoje na dílenské chodbě, v hluku provozu a s množstvím kolemjdoucích, resp. posluchačů. K výslechu je třeba zvolit vhodnou místnost, kde nebude průběh výslechu nijak rušen. Vhodné výslechové prostředí má význam pro uvolnění vyslychané osoby a její lepší soustředění na předmět výpovědi. Stejný význam má i volba počtu osob, které se výslechu účastní. Tento počet je třeba omezit na minimum. Naopak by neměl výslech být prováděn pouze za přítomnosti vyslychajícího a vyslychaného. Výsledek takového výslechu může být později napaden jako neobjektivní. Mezi osobami, které jsou výslechu přítomny, nemůže být další osoba, která je ve stejném případě rovněž svědkem nebo účastníkem. To by vedlo k vzájemnému ovlivnění výpovědí.

15.2.3 Analýza výpovědi v průběhu výsledku

Nejčastější chybou osob, které nehodovou událost objasňují, bývá vytvoření si vlastní představy o průběhu a příčinách nehodové události již na základě prvotních informací. Tato představa se může podstatně až diametrálně lišit od skutečnosti. Přesto pověřená osoba vede všechny úkony, včetně výsledku k tomu, aby svou představu podpořila. Tomu zabrání operativní přístup v provádění úkonů na základě průběžné analýzy.

Analýza výpovědi v průběhu výsledku je důležitou podmínkou a taktickým postupem k získání pravdivých a věrohodných výpovědí i k vyjasnění postoje zvoleného vyslychaným. Analýza spočívá v rozboru informací poskytovaných vyslychaným, jejich průběžným porovnáváním s dosud získanými informacemi, v porovnávání právě předávaných informací mezi sebou a ve vyjasnění dalších okolností.

Aby výsledek analýzy dosáhl účelu, je třeba od vyslychaného zjistit, zda uváděné informace jsou původní nebo odvozené, a případný zdroj těchto informací. Nedá se opomenout ani zjištění okolností, za jakých vyslychaný vnímal jevy či skutečnosti, o nichž hovoří.

Účelem analýzy výpovědi je zjištění shody nebo rozporu mezi právě předávanými informacemi a dosud shromážděnými materiály, stejně jako nalezení shody nebo rozporů uvnitř samotné výpovědi vyslychané osoby. Na základě těchto zjištění pak vyslychající jejich okamžitým hodnocením dospěje k závěru, z jakých důvodů ke shodě, rozporům či mezerám v informacích, jež uvádí vyslychaný, došlo. Může též posoudit, zda vyslychaný vypovídá o všech skutečnostech, jež mohl vnímat, příp. zda vypovídá o skutečnostech, které vnímat nemohl.

Výsledek analýzy vede vyslychajícího k operativnímu rozhodnutí o dalším postupu nejen probíhajícího výsledku, ale i dalších úkonů.

Analýzou výpovědi je možno dospět k závěru, zda vyslychaný

- vypovídá pravdivě a úplně
- vědomě vypovídá nepravdivě
- chce vypovídat pravdivě, ale jeho výpověď je v rozporu s dosud získanými informacemi, nebo je neúplná v důsledku zapomínání nebo neschopnosti reprodukovat vnímané.

15.2.4 Odhalení nepravdivé výpovědi

Jestliže vyslychaný nemá zájem vypovídat pravdivě a pravdivě nevypovídá, musí si vyslychající uvědomit, že lživá výpověď je v podstatě balancování mezi pravdivým odrazem skutečnosti ve vědomí vyslychaného a mezi vymyšlenou variantou tohoto odrazu, nebo doplňováním vymyšlené legendy, jejíž odraz ve vědomí vyslychané osoby chybí.

Právě tato skutečnost dává možnost odhalit lživou výpověď pomocí využití rozporu mezi výpovědí a důkazy, či pomocí rozporů ve výpovědi samé. Lživá výpověď je vyslychaným doplňována a rozšiřována na základě informací, jež poskytuje vyslychající vyslychanému (i nechtěně), a detaily legendy jsou vylepšovány, tedy měněny. Požadavek vyslychajícího na opakování některých pasáží výpovědi vede k tomu, že vyslychaný se dopouští v dalších verzích výpovědi nepřesností, které již nedovede vysvětlit. Taková situace dává vyslychajícímu možnost přesvědčit vyslychaného předkládáním faktů a upozorňováním na rozpory ve výpovědi, že záměrně nepravdivou výpovědí ničeho nedosáhne, neboť není složité nepravdu odhalit.

15.2.5 Pomoc vyslychanému, který chce vypovídat pravdivě, ale brání mu v tom proces zapominání nebo jiného ovlivnění dříve vnímané skutečnosti, či neschopnost reprodukce

Osoby, které chtějí vypovídat pravdivě, ale dříve vnímané skutečnosti jsou deformovány zapomináním, ovlivněním jinými informacemi (spekulacemi), nebo nejsou schopny tyto skutečnosti srozumitelně reprodukovat, potřebují pomoc vyslychajícího.

Pomoc vyslychajícího musí přijít ve vhodné době, zásadně však až po pokusu získat výpověď bez takové pomoci. Pomoc musí být nenásilná, nesuggestivní, pro vyslychaného téměř nepostřehnutelná, aby vyslychaný sám přišel na to, že ve své výpovědi udělal chybu a jakou. Nedoporučuje se při výslechu spěchat a žádat vyslychaného, aby mluvil jen k předmětu výslechu, pokud od předmětu zcela zjevně neodbočuje.

Vybavování dříve vnímaných skutečností lze pomoci vyvoláním představy podružných, vedlejších okolností. Nemůže-li si vyslychaný vzpomenout na den nebo čas, započne se výslech k tomuto údaji odvíjet ode dne, se kterým je pro vyslychaného spojena nějaká příjemná nebo nepříjemná událost apod. Při určování časového sledu děje se započne epizodou, časově přesně určenou, např. příchodem do zaměstnání, obědem apod. Vybavení dříve vnímaného lze pomoci i předložením známých věcí, jež jsou ve spojení s objasňovanou událostí. Často vyslychaný hledá správný výraz nebo formulaci toho, co chce říci. To se vyskytuje nejčastěji při popisování osob, věcí nebo pozorovaných činností a jevů. V takovém případě je vhodné vyzvat vyslychaného, aby věc nakreslil, případně aby jev nebo činnost předvedl. Osvědčenou metodou je pokračování (prověrka) výpovědi na místě události (viz dále).

Při pomoci vyslychanému je ale třeba mít vždy na mysli nebezpečí možného suggestivního ovlivnění vyslychaného. Suggestivní ovlivnění působí zejména otázky vyslychajícího, které již samy naznačují odpověď, napovídání, dokončování vět za vyslychaného, ale také mimika vyslychajícího, intonace hlasu a gestikulace. Takto ovlivněná výpověď je pro úspěšné objasnění příčin nehodové události bezcenná a zavádějící.

15.3 Dokumentace výpovědi

Aby výpověď měla důkazní hodnotu a bylo ji možno případně použít jako listinný důkaz i v dalším řízení, je třeba aby byla náležitě zadokumentována.

I když je za určitých podmínek možno použít k dokumentaci výpovědi prostředek audiovizuální techniky, tradičně se používá záznamu výpovědi písemnou formou.

Výpověď je možno zaznamenat doslova, nebo alespoň stručně a výstižně zaznamenat obsah výpovědi. S obsahem záznamu výpovědi musí být ten, kdo výpověď učinil, seznámen a souhlas s obsahem stvrdit podpisem. Podpisem opatří výpověď i ten, kdo výslech provedl, případně též další osoby, které byly výslechu přítomny.

Záznam o výpovědi musí obsahovat identifikační údaje vyslychaného, místo a čas výslechu.

Jestliže vyslychající zaznamenává výpověď magnetofonem nebo pořizuje-li videozáznam, může tak učinit pouze se souhlasem vyslychaného. V záznamu musí být souhlas jednoznačně uveden.

15.4 Zaměření výslechu

Výslech poškozeného/původce musí směřovat zejména ke zjištění:

- času a místa nehodové události

- jeho připravenosti k výkonu povolání, znalosti předpisů o bezpečnosti práce, kdy, kým a jakou formou s nimi byl seznámen
- stavu stroje nebo zařízení, na kterém pracoval, zda zjistil v minulosti nebo krátce před nehodovou událostí nějaké nedostatky, jaká byla přijata opatření k jejich odstranění
- jak trávil volný čas před nástupem do práce, zda odpočíval, požil-li alkoholické nápoje a v jakém množství
- jak probíhal pracovní den do okamžiku vzniku nehodové události, zda nedošlo ke konfliktu mezi ním a jeho nadřízeným, spolupracovníky a pod., jaké úkoly plnil, zda se jednalo o úkoly obvyklé, kdo a jakou formou nařídil činnost, při které došlo k nehodové události
- jaký byl jeho subjektivní zdravotní a psychický stav krátce před nehodovou událostí
- zda na stejném místě nebo při stejné činnosti došlo již dříve k obdobné nehodové události, jaké byly její příčiny a jaká byla přijata preventivní opatření
- průběhu nehodové události (tato část výpovědi bývá nejméně přesná a poškozený i původce si nejméně pamatují).

Dále je třeba vyslechnout jako svědky osoby, které vznik a průběh nehodové události sledovaly a osoby znalé poměrů:

- které nehodovou událost pozorovaly, upozornily na ni, zúčastnily se záchranných prací nebo poskytly první pomoc zraněné osobě
- u kterých se dá předpokládat, že mohou podat vysvětlení k vedení a uložení potřebných dokladů, dokumentace a pod.
- které instruovaly poškozeného nebo obsluhu o způsobu manipulace se strojem nebo zařízením
- které znaly technický stav stroje nebo zařízení, na kterém došlo k pracovnímu úrazu nebo havárii
- které mají informace zda na stejném místě nebo při stejné činnosti došlo již dříve k obdobné nehodové události, jaké byly její příčiny a jaká byla přijata preventivní opatření
- které mohou podat informace, zda na místě nehodové události došlo před ohledáním ke změnám a pokud ano, k jakým.

Výslechy svědků se zaměří zejména ke zjištění základních údajů:

- o zdroji nehodové události
- zda byl poškozený/původce seznámen s bezpečným postupem práce, jeho tělesná a duševní způsobilost k výkonu činnosti
- o pracovní činnosti poškozeného/původce v době nehodové události
- o průběhu nehodové události
- o příčině nehodové události.

Dále se výslech zaměří ke zjištění:

- zda v době nehodové události anebo krátce před ní byla zjištěna nějaká závada předmětného stroje nebo zařízení, chyba v technologii nebo v pracovním postupu, kým byla zjištěna, komu oznámena a jaká byla učiněna opatření
- pokynů mistrů, vedoucích pracovních čet, dílovedoucích a dalších vedoucích pracovníků, vztahujících se k zajištění bezpečnosti při práci, pracovnímu postupu, k místu nehodové události, případně ke zdroji nehodové události
- kdy a jakým způsobem byl poškozený/původce seznámen s bezpečnostními předpisy, technickými normami a pokyny pro obsluhu stroje nebo zařízení, resp.

pro činnost, kterou prováděl; zda si tyto předpisy, normy a pokyny skutečně osvojil a zda byl nadřízenými veden k tomu, aby je dodržoval

- zda poškozený/původce splňuje kvalifikační předpoklady pro obsluhu stroje, zařízení nebo výkon činnosti
- kdy a kdo před nehodou vykonával prohlídku pracoviště nebo zdroje nehodové události, jaké závady zjistil, koho na ně upozornil, proč je sám na místě neodstranil
- jak dlouho vykonával poškozený/původce práci, při které došlo k nehodové události
- zda měl poškozený přiděleny osobní ochranné pracovní pomůcky, které k výkonu práce náležely a zda tyto pomůcky v době pracovního úrazu skutečně používal
- zda poškozený/původce nevykonával práci ve stavu tělesného a psychického oslabení (únava, vliv alkoholu, jiných návykových látek, léků apod.)
- zda na místě nehodové události nedošlo před ohledáním ke změnám, a pokud ano, o jaké změny se jednalo a jaký byl původní stav po nehodové události.

15.5 Spolupracovníci původce, případně obsluha stroje nebo zařízení

Spolupracovníci zaměstnance dle prvotních zjištění považovaného za původce, kteří s ním v době nehodové události pracovali, se mohli na vzniku nehodové události podílet nebo ji zcela zavinit nebo měli možnost průběh nehodové události ovlivnit tak, že její následek mohl být příznivější či naopak. Dojde-li např. k pracovnímu úrazu se smrtelným následkem, na němž se spolupracovník poškozeného podílel nebo jej zcela zavinit, nebude mu nic bránit v tom, aby jako původce nehodové události označil poškozeného. Pokud však poškozený utrpí jen újmu na zdraví, budou výpovědi odpovídat vzájemným vztahům, jaké mezi oběma subjekty vládly před nehodou, a podle podílu zavinění vzniku nehodové události. Přinejmenším lze očekávat svalování příčin nehodové události na celkový nepořádek na pracovišti a na nedostatek v zajištění bezpečnosti při práci ze strany organizace. Výpověď může být namířena dvěma směry - proti organizaci nebo proti poškozenému či původci. Jen ojedinele se setkáme s přiznáním k zavinění nehodové události. Pokud se tak stane, bude to zpravidla při výslechu, který následuje bezprostředně po nehodové události, než si vyslýchaný stačí uvědomit dosah následků takové výpovědi.

15.6 Poškozený

Poškozenému jde zejména o to, zda bude odškodněn a v jaké výši, tedy zda bude úraz posuzován jako pracovní a nezaviněný poškozeným. V tom smyslu je třeba předpokládat zkreslování výpovědi poškozeného. Za určitých okolností nelze vyloučit, že úraz byl na pracoviště vnesen aby byl považován jako úraz pracovní. Lze-li takovou možnost připustit, je třeba se na její objasnění zaměřit i ve výslechu poškozeného. Jinak platí i pro výpověď poškozeného přiměřeně to, co bylo uvedeno v předchozím odstavci.

16 Konfrontace

Jestliže výpovědi osob (svědků, poškozeného, původce, osoby znalé poměrů) nesouhlasí v závažných okolnostech, mohou být postaveny sobě tváří v tvář.

Konfrontace se může provést až poté, kdy každá z osob, jež mají být konfrontovány, byla již dříve vyslechnuta a o její výpovědi byl sepsán protokol. Při konfrontaci se vyslýchaná osoba vyzve, aby druhé osobě vypověděla v přímé řeči své tvrzení o okolnostech, v nichž výpovědi konfrontovaných osob nesouhlasí, popřípadě, aby uvedla další okolnosti, které s jejím tvrzením souvisejí a o kterých dosud nevyprávěla. Osoby postavené tváří v tvář si mohou klást vzájemné otázky jen se souhlasem vyslychajícího. Zkušenosti ukazují, že je vhodné vyzvat k výpovědi tu z osob, jejíž předchozí výpověď je méně věrohodná.

Konfrontace je úkon poměrně výjimečný a jeho plné uplatnění je až v ústním jednání ve správním řízení nebo v řízení před soudem. V průběhu objasňování příčin a okolností nehodové události by se k tomuto úkonu mělo přistupovat jen ve výjimečných případech. O konfrontaci se proto zmiňujeme pouze informativně.

16.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Pro provedení konfrontace platí stejná oprávnění zaměstnavatele jako při provedení výslechu osob.

17 Prověra výpovědi na místě

Prověra výpovědi na místě je specifický vyšetřovací úkon, který v sobě nese prvky ohledání místa události, výpovědi a rekonstrukce. Přistupuje se k ní v případech, kdy je třeba prověřit výpovědi dříve vyslechnutých osob na místě, kde k nehodové události došlo, nebo na místě, které má k události vztah, a to za předpokladu, že vyslechnutá osoba byla na tomto místě účastníkem události, nebo jí byla alespoň přítomna.

Účelem prověrky výpovědi na místě je upřesnění předchozí výpovědi umožněním vyslychanému, aby si na místě samém prožitou událost lépe znovu vybavil. Prověra výpovědi může vést i k nálezům některých stop, které při ohledání nebyly zjištěny.

Úkon probíhá tak, že vyslychaný v podstatě ve stručnosti zopakuje svou výpověď, kterou již dříve podal, tuto výpověď upřesní podle detailů na místě události, resp. demonstruje některé prvky události.

Prověrkou výpovědi na místě je možno odhalit rozpory ve výpovědi vyslychaného a ty vhodnými otázkami odstranit nebo vysvětlit. Při tomto úkonu se daří odhalit výpověď nepravdivou.

Stává se, že již první výslech osoby bude proveden na místě události. To zejména při objasňování méně závažných případů, když k výslechu dochází bezprostředně po události. Tento postup nelze vyloučit, není však taktický. Vliv místa události se může projevit negativně na kvalitě podané výpovědi, jak již bylo výše vysvětleno.

Mimo písemný záznam o průběhu prověrky výpovědi na místě je velice efektivní videozáznam úkonu. Platí i zde to, co je o videozáznamu uvedeno u dokumentace místa události.

17.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Pro provedení prověrky výpovědi platí stejná oprávnění zaměstnavatele jako při provedení výslechu osob.

18 Vyšetřovací pokus

Vznikne-li pochybnost o možnosti nebo nemožnosti existence nějaké skutečnosti, události nebo jevu, o které svědčí určitý důkaz, vzniká nutnost prověření tohoto důkazu experimentální cestou.

Vyšetřovací pokus (experiment) je možno provést jak v podmínkách reálných, tak v podmínkách uměle vytvořených (laboratorních).

Nejčastěji se vyšetřovacím pokusem ověřuje, zda někdo mohl něco vidět, slyšet, někam dosáhnout, zda mohl za určitý čas někam dojít a pod. Vyšetřovací pokus je velmi efektivní metodou ověření pravdivosti či správnosti výpovědi. Proto se zásadně provádí až po podání výpovědi (výpovědí) k odstranění či potvrzení pochybnosti o její správnosti.

Nelze experimentovat tak, aby došlo k ohrožení osob či majetku.

Úkon se dokumentuje písemně záznamem a vhodná je i dokumentace fotografická či prostředky audiovizuální techniky podle toho, co je předmětem experimentu.

18.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Pro provedení vyšetřovacího pokusu platí stejná oprávnění zaměstnavatele jako při provedení výslechu osob.

19 Rekonstrukce

Rekonstrukcí se rozumí metoda obnovení a zkoumání věcné situace na místě události, nebo obnovení materiálních objektů a jiných skutkových okolností, významných pro zjištění příčin nehodové události.

Rekonstrukce obsahuje prvky výslechu, ohledání, prověrky výpovědi na místě a nezřídka se v rámci rekonstrukce provádí vyšetřovací pokus. Je považována za jeden z nejobtížnějších, ale také velmi efektivních vyšetřovacích úkonů. Klade značné nároky na organizační schopnosti a zkušenosti pověřené osoby.

Cílem rekonstrukce je doplnit chybějící prvky vzniku a průběhu nehodové události po vyhodnocení získaných informací a důkazů z výpovědí poškozeného, svědků, ohledání a dalších již provedených úkonů.

Rekonstrukci je možno zásadně provádět jen na tom místě, kde k události došlo. Pokud na místě došlo ke změnám, které by výsledek rekonstrukce mohly ovlivnit, je třeba napřed rekonstruovat místo samé, uvést ho do stavu před vznikem nehodové události, a pak teprve přistoupit k rekonstrukci nehodového děje.

Rekonstrukce se provádí tak, že ten, kdo byl události přítomen nebo na ní byl účasten, předvádí svou činnost na místě události před jejím vznikem a v době jejího vzniku. Pokud bylo na místě události v době nehodové události více osob, provádí se rekonstrukce postupně, zásadně vždy jen s jednou z těchto osob. Ostatní osoby nahradí figuranti, tj. osoby na události nezúčastněné. Ten, kdo předvádí své jednání na místě události současně slovně popisuje, co dělaly ostatní přítomné osoby. Pověřená osoba, která úkon provádí, podle tohoto popisu řídí činnost figurantů. Pověřená osoba pokládá doplňující otázky a požaduje vysvětlení případných rozporů mezi původní výpovědí nebo jiným zjištěním a výsledkem rekonstrukce.

Tento úkon se v praxi provádí jen u závažných a skutkově složitých událostí. K jeho provedení jsou potřeba již značné zkušenosti s objasňováním nehodových událostí. Špatně provedená rekonstrukce může dosavadní výsledky objasňování zcela znehodnotit. Na provedení rekonstrukce je třeba se řádně připravit a řádně ji naplánovat. Základní podmínkou pro úspěšné vedení rekonstrukce je výborná znalost dosavadních výsledků objasňování nehodové události.

Pokud lze předpokládat, že v průběhu objasňování bude třeba vypracování znaleckého posudku, je vhodné přizvat k rekonstrukci znalce a ponechat mu možnost pokládat předvádějícím osobám otázky.

Nejvhodnější způsob dokumentace je videozáznam, příp. alespoň fotodokumentace klíčových okamžiků a vždy písemný záznam.

19.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Pro provedení rekonstrukce platí stejná oprávnění zaměstnavatele jako při provedení výslechu osob.

20 Účast znalce na objasnění okolností a příčin nehodové události

Ten, do okolností a příčiny nehodové události objasňuje, nemusí mít vždy dostatek znalostí k posouzení některých odborných otázek. Takové otázky pak může řešit znalec, což je osoba, která má zvláštní odborné znalosti nebo zkušenosti k posouzení a objasnění některých okolností nebo příčin nehodové události. Výsledkem činnosti znalce je znalecký posudek.

Znalecký posudek mohou v zásadě podávat jen znalci, zapsaní do seznamu znalců, vedených u krajských soudů, případně ústavy nebo jiná pracoviště specializovaná pro znaleckou činnost, jakož i vědecké ústavy, vysoké školy a vědecké instituce. Ve výjimečných případech, kdy není pro daný obor jmenován žádný znalec, je možno jmenovat znalce ad hoc osobu, o jejíž odborných znalostech a zkušenostech pro dané posouzení není pochyb. Posudek podaný znalcem má důkazní hodnotu i v jednání před soudem.

Seznamy soudních znalců vedou krajské soudy a ministerstvo spravedlnosti, které jej uveřejňuje na svých webových stránkách.

Činnost znalců a nárok na odměnu jsou upraveny zvláštními právními předpisy¹⁷.

Namísto znaleckého posudku je možno v méně závažných případech vystačit s odborným vyjádřením. Toto odborné vyjádření podávají orgány, organizace či osoby, které mají v oboru, který je třeba posoudit, dostatek odborných znalostí.

20.1 Oprávnění zaměstnavatele k provedení úkonu

Zaměstnavatel není při zadání znaleckého posudku ani odborného vyjádření ničím omezen.

21 Analýza zjištěných skutečností a vyhodnocení výsledků objasňování nehodové události

Provedení uvedených úkonů je třeba završit vyhodnocením výsledků objasňování pomocí analýzy zjištěných skutečností. Cílem tohoto procesu je poznání okolností a příčin nehodové události. Je to velmi náročný proces, který vyžaduje určité zkušenosti odborné i životní.

---

¹⁷ zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících a vyhláška č. 37/1967 Sb., která zákon provádí

Hodnocení výsledků je založeno na pečlivém uvážení a logickém posouzení souvislostí všech zjištěných okolností nehodové události jednotlivě a v jejich souhrnu. Postupuje se tak, že pověřená osoba posoudí a vyhodnotí jednotlivé důkazy, obsažené v podkladech, shromážděných v průběhu objasňování (ohledání, výslechy, listiny a další).

Výsledek hodnocení závisí na objektivitě pověřené osoby. Stává se, že tato osoba si již v počátku objasňování na základě prvotních informací vytvoří svou představu o příčinách nehodové události a tu nechce opustit ani při hodnocení výsledků objasňování. V důsledku toho dochází k takovým chybám, že při hodnocení nepřihlédne k důkazům, které do této představy nezapadají. Takový postup výsledky objasňování znehodnotí a neumožní dopátrat se pravé příčiny či příčin. Objektivního výsledku je možno dosáhnout jen objektivním posouzením důkazů.

Nic nebrání tomu, aby ještě v průběhu hodnocení výsledků objasňování byly provedeny doplňující úkony, resp. některé, již provedené úkony doplněny.

Podrobná analýza zjištěných okolností a příčin nehodové události, porovnání s jinými podobnými nehodovými událostmi v podniku (firmě) a vhodné využití objektivních výsledků šetření bude cenným podkladem pro vyhledání a prevenci rizik.

V příloze č. 2 jsou uvedeny pomůcky pro zjišťování okolností ve formě check listů. Tyto check listy je možno vytisknout z přiloženého nosiče pro použití u konkrétních nehodových událostí.

Literatura

Bičovský, J., Holub, M.: Náhrada škody v občanském, obchodním, správním a pracovním právu, Linde, Praha 1997.

Helbig, M., Kramer, H.: Verfahren zur systematischen Einzellunfallanalyse. Die BG nr. 11 (1997), s. 656.

Chmelík, J.: Ohledání místa činu. MVČR, Praha 1999.

Jehlička, O., Švestka, J., Škárová, M. a kol.: Občanský zákoník. Komentář. C. H. Beck 1994.

Jakubka, J., Hloušková, P., Hofmannová, E., Schmied, Z., Šubertová, Z., Tomandlová, L., Trylč, L.: Zákoník práce, Anag, 2007

Musil J. a kol.: Kriminalistika, Naše Vojsko, Praha 1990.

Šlauf, V., Matrasová, E., Příhoda, P., Šmíd, L.: Správní řád. Komentář. Linde, Praha 2001.

Tesař, J.: Soudní lékařství. Avicenum, Praha 1976.

Přílohy (na CD)

Příloha č. 1 Co je třeba zjišťovat?

Příloha č. 2 Okolnosti

BEZPEČNÝ PODNIK

Objasňování příčin a okolností pracovních úrazů a jiných nehodových událostí

Vydal: Výzkumný ústav bezpečnosti práce, v.v.i., Jeruzalémská 9, 116 52 Praha 1

Rok: 2007

Náklad: 200 výtisků

Vydání: první

Zpracoval: JUDr. Pavel Kučina

Redakce: NIVOS

ISBN 978-80-86973-39-5